

СТ А Н О В И Щ Е
НА
КОМИСИЯТА ЗА ЗАЩИТА НА ЛИЧНИТЕ ДАННИ
Рег. № НДМСПО – 01-502/2018 г.
гр. София, 26.06.2018 г.

ОТНОСНО: *Обработване на лични данни от Прокуратурата на Република България при публикуване на прессъобщения и предоставяне на информация за журналистически цели*

Комисията за защита на личните данни (КЗЛД) в състав: Председател: Венцислав Караджов и членове: Цветелин Софрониев, Мария Матева и Веселин Целков, на заседание, проведено на 22.06.2018 г., разгледа преписка с вх. № НДМСПО-01-502/07.06.2018 г. от Главния прокурор на Република България относно приложението на Регламент (ЕС) 2016/679 при публикуване на прессъобщения и предоставяне на информация за журналистически цели от Прокуратурата на Република България (ПРБ).

В писмото се посочва, че като администратор на лични данни ПРБ има задължение да спазва съответните нормативни актове, включително посочения регламент. В тази връзка разбирането на прокуратурата е, че правилното приложение на Регламент (ЕС) 2016/679 изисква да не бъдат оповестявани съвкупности от данни, чрез които пряко или непряко може да бъде извършена идентификация на физическо лице. Такива данни биха могли да бъдат две или три имена, длъжност и месторабота, родствени връзки, военни звания и др.

С оглед на горепосоченото, ПРБ отправя към КЗЛД по компетентност следните конкретни въпроси:

1. Представлява ли нарушение на нормативните актове в областта на защитата на личните данни:

а) Публикуването на лични данни на участници в досъдебното производство (обвиняеми лица, свидетели и др.) на интернет страниците на прокуратурите?

б) Предоставянето на лични данни на участниците в досъдебното производство за журналистически цели? Ако да, в кои случаи? Как се съотнася обработването в тези случаи с презумпцията за невиновност?

2. Ако не съществува пречка да бъдат предоставени лични данни, има ли ограничение и какъв е техният обем (съвкупност) така, че да бъдат защитени правата на гражданите? Ще бъде полезно, ако в отговора се посочат конкретни примери.

Правен анализ:

Новата правна рамка на Европейския съюз за защита на личните данни, приложима от май 2018 г., включва два основни нормативни акта – Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) и Директива (ЕС) 2016/680 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказания и относно свободното движение на такива данни, и за отмяна на Рамково решение 2008/977/ПВР на Съвета (Директива).

Общият регламент има пряко действие и се прилага от 25 май 2018 г. Директивата предстои да бъде транспонирана в национално законодателство с изменение и допълнение на Закона за защита на личните данни (ЗЗЛД). По отношение приложното им поле те са взаимно изключващи се, т.е. по отношение на дадена форма и цел на обработване на лични данни следва да се приложи или Общият регламент, или Директивата, но не и двата акта едновременно.

Обработването на лични данни от прокуратурата в рамките на досъдебното производство за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления попада в обхвата на Директива (ЕС) 2016/680 и се подчинява на специфичните правила в нея.

За разлика от обработването на лични данни за целите на наказателния процес, публикуването на прессъобщения и предоставянето на информация на медиите, съдържаща лични данни на участници в досъдебното производство, представлява обработване за други цели, различни от нормативно установената роля на прокуратурата в наказателното производство, и при него се прилага Общият регламент (аргумент от чл. 9, параграф 1 от Директивата). При това положение, за да е законосъобразно обработването, администраторът, в случая ПРБ, следва да има самостоятелно правно основание по чл. 6 от Общия регламент, респективно по чл. 9 от регламента, ако се касае за специални категории

(чувствителни) лични данни. В тези случаи следва да се има предвид и разпоредбата на чл. 85 от Общия регламент, по силата на която държавите членки на ЕС имат задължение да съгласуват правото на защита на личните данни с правото на свобода на изразяване и информация, включително обработването за журналистически цели. Въпросните права са равнопоставени и следователно при тяхното упражняване и защита следва да се търси правилен, разумен и пропорционален баланс.

В този контекст следва да се отчита фактът, че Прокуратурата и другите органи на съдебната система, с оглед законово определената им компетентност, не обработват лични данни за журналистически цели, съответно спрямо тях не важат особените правила, приложими за медиите.

Независимо от горното, публикуването на информация от досъдебните производства, включително лични данни, в определени случаи би могло да се разглежда като необходимо за изпълнението на задача от обществен интерес по смисъла на чл. 6, параграф 1, б. "д" от Общия регламент. Общественият интерес би могъл да бъде обоснован от различни фактори, които следва да бъдат преценявани от ПРБ, в качеството ѝ на администратор на лични данни, във всеки отделен случай:

На първо място, принципът на публичност, прозрачност и отчетност на съдебната власт обезпечава обществения контрол върху органите на съдебната система с цел постигане на справедливост, законност и независимост, както и за засилване на общественото доверие в институциите. ПРБ, като част от съдебната система, също е обект на обществен контрол, една от формите на който е публикуването на сведения за дейността ѝ. В допълнение към общата статистическа информация, в отделни случаи общественият интерес по смисъла на чл. 6, параграф 1, б. "д" от Общия регламент може да надделее над интереса на индивида, в резултат на което е допустимо и оправдано да се предоставят и лични данни, които обаче следва да са пропорционални на целта. Обществен интерес би могъл да е налице и на плоскостта на генералната превенция, като публикуването на данни за обвиняеми лица би могло да се разглежда като инструмент за постигане на възпитателен ефект за обществото като цяло.

В посочените хипотези ПРБ, като администратор на лични данни, следва всеки път да извърши преценка дали общественополезната цел, за която се публикува информацията на интернет страницата на ПРБ или в медиите, не може да бъде постигната чрез прилагане на подхода, разписан в чл. 64 от Закона за съдебната власт, а именно по начин, който не позволява идентифицирането на физическите лица, упоменати в тях (напр. замяна на имената с инициали и т.н.).

Ако с оглед на въпросните общественополезни цели е невъзможно или нецелесъобразно информацията да бъде публикувана в анонимизиран или псевдонимизиран вид, тогава посочването на името, длъжността или местоработата на обвиняемия биха били достатъчни за постигане на обществена осведоменост, докато публикуването на ЕГН, адрес, връзки с трети лица извън процеса и пр. би било прекомерно. ПРБ следва също така да предприеме конкретни мерки за недопускане погрешно идентифициране на друго лице при евентуално съвпадение на имената. За целта биха могли да се използват допълнителни признаци, включително псевдоними, възраст, населено място и други, стига допълнителната информация да не е прекомерна.

На второ място, по силата на чл. 204 от НПК органите на досъдебното производство следва да използват широко съдействието на обществеността за разкриване на престъпленията и изясняване на обстоятелствата по делото. Когато това е обосновано и пропорционално на обществената опасност на дееца или на престъпното деяние, ПРБ би могла да се обърне за съдействие към гражданите и чрез своята интернет страница и/или медиите, включително чрез публикуване на лични данни – снимки, имена, адрес или други данни за лицето.

Трета хипотеза, в която общественият интерес за информираност би могъл да надделее над защитата на личните данни, е участието в наказателния процес на лице, заемащо висша публична длъжност по смисъла на чл. 6 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество или друго лице, което поради естеството на своята дейност има влияние върху обществото. По отношение на тези лица Конституционният съд на Република България ясно посочва, че „държавната власт като цяло, както и политическите фигури и държавните служители могат да бъдат подложени на обществена критика на ниво, по-високо от това, на което са подложени частните лица. (. . .) Поначало защитата на личните данни на тези лица е много по-занижена в сравнение със защитата на останалите граждани“. (вж. Решение № 7 от 4 юни 1996 г. по к.д. № 1/1996 г. и Решение № 4 от 26 март 2012 г. по к.д. № 14/2011 г.)

В запитването на ПРБ се обръща специално внимание на отношението между обработването на лични данни при публикуването на прессъобщения и предоставянето на информация за журналистически цели, от една страна, и презумпцията за невинност като основно конституционно право на всеки гражданин, от друга.

Съгласно чл. 16 от НПК, обвиняемият се смята за невинен до установяване на противното с влязла в сила присъда. От разпоредбата става ясно, че единствено съдът може да определи дадено лице за виновно или невинно. Прокуратурата е страна в процеса, която

повдига и поддържа обвинението за престъпления от общ характер. В този смисъл КЗЛД счита, че публикуването на информация от ПРБ, когато това е оправдано от обществен интерес, не нарушава презумпцията за невиновност, а само дава информация за предприетите от прокуратурата действия по разкриване и разследване на престъпни деяния.

Важен елемент от преценката за пропорционалност на публикуването на лични данни от прокуратурата е разграничението между обвиняемите лица и останалите участници в досъдебното производство, като свидетели, вещи лица и др. По отношение на втората категория лица по правило не е налице надделяващ обществен интерес и техните лични данни не следва да стават обект на обществено достояние. Изключение би могло да има по отношение на лица, заемащи висши публични длъжности или когато публикуването на информацията защитава жизненоважни интереси на субекта на данните, напр. при издирване на изчезнало лице.

Не на последно място, администраторът следва да извърши преценка на базата на обективни критерии за какъв период от време е оправдано и необходимо личните данни на съответното обвиняемо лице да останат публикувани на интернет страницата на прокуратурата. Така например, при прекратяване на наказателното производство или влизане в сила на присъда, оневиняваща лицето, неговото право на лична неприкосновеност и защита на личните данни надделява над обществен интерес за информираност, съответно информацията за повдигнатото обвинение следва да бъде заличена като неточна или неактуална.

Във връзка с горното и на основание чл. 10, ал. 1, т. 4 от Закона за защита на личните данни, Комисията за защита на лични данни изразява следното

СТАНОВИЩЕ:

1. Публикуването на лични данни на обвиняеми лица в досъдебното производство на интернет страниците на прокуратурите, както и предоставянето им на медиите за журналистически цели е законосъобразно, когато има законово задължение или е налице надделяващ обществен интерес. В случаите, когато с оглед на общественополезната цел е невъзможно или нецелесъобразно информацията да бъде публикувана в анонимизиран или псевдонимизиран вид, тогава посочването на името, длъжността или местоработата на обвиняемия биха били достатъчни за постигане на обществена осведоменост, докато публикуването на ЕГН, адрес, връзки с трети лица извън процеса и пр. би било прекомерно.

2. По правило не бива да се публикуват или разкриват по друг начин лични данни на други участници в досъдебното производство, като свидетели, вещи лица или свързани с тези категории трети лица и др., доколкото по отношение на тях не е налице законово задължение или надделяващ обществен интерес. Изключение би могло да има по отношение на лица, заемащи висши публични длъжности по смисъла на чл. 6 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество или друго лице, което поради естеството на своята дейност има влияние върху обществото, или когато публикуването на информацията защитава жизненоважни интереси на субекта на данните.

3. Във всички случаи на публикуване на лични данни на участници в досъдебното производство или предоставянето им на медиите следва да се спазват принципите за обработване на лични данни в чл. 5 на Регламент (ЕС) 2016/679, по-специално принципите на свеждане на данните до минимум с оглед постигане на целта, точност на данните и ограничение на времето на съхранение.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Венцислав Караджов /п/

ЧЛЕНОВЕ:

Цветелин Софрониев /п/

Мария Матева /п/

Веселин Целков /п/